

TRANSPORDIAMET

Riigihangete vaidlustuskomisjon
vako@fin.ee
Tartu mnt 85
10115, Tallinn

Teie 23.07.2024 nr 12.2-10/138

Meie 26.07.2024 nr 1.3-5/24/12968-2

Vaidlustaja:

RoadWest OÜ

registrikood: 11137400

Valga mnt 7, Elva linn, 61504 Elva vald, Tartu maakond

E-post: asko@roadwest.ee

Lepinguline esindaja:

advokaat Janar Kuus

Advokaadibüroo Lillo & Partnerid (Tartu kontor)

E-post: janar@advokaat.ee

Hankija:

Transpordiamet

registrikood: 70001490

Valge 4, 11314 Tallinn

Tel: (+372) 611 9300

E-post: info@transpordiamet.ee

Volitatud esindaja:

Jane Treu

Õigusosakonna hankeüksuse peaspetsialist

E-post: jane.treu@transpordiamet.ee

Kolmas isik:

AS TREV-2 Grupp

registrikood: 10047362

Teemeistri tn 2, Nõmme linnaosa, 10916 Tallinn

E-post: trev2@trev2.ee

Hankija selgitused vaidlustusele riigihankes „Riigitee 25239 Pindi-Verijärve km 4,7-13,4 külmakahjude remont“ (viitenumber 279932)

1. Faktilised asjaolud

- 1.1. Hankija viib läbi e-menetlusega riigihanget „Riigitee 25239 Pindi-Verijärve km 4,7-13,4 külmakahjude remont“ (viitenumber 279932) (edaspidi Hange).
- 1.2. Pakkumuse esitamise tähtpäevaks esitati 5 pakkumust.
- 1.3. Hankija teehoiuteenistuse lõuna osakonna juhataja 09.07.2024 korraldusega nr 1.3-1/24/0218 jäeti Vaidlustaja kvalifitseerimata ja tunnistati edukaks Kolmanda isiku pakkumus. 10.07.2024. a korraldusega nr 1.3-1/24/0220 jäeti kõrvaldamata ja kvalifitseeriti Kolmas isik.
- 1.4. Hankija teavitas pakkujaid hankes vastuvõetud otsustest 10.07.2024.
- 1.5. Riigihangete Vaidlustuskomisjon (edaspidi VAKO) saatis 23.07.2024. a Hankijale Vaidlustaja poolt esitatud vaidlustuse ning palus Hankijal kolme tööpäeva jooksul, st hiljemalt 26.07.2024. a, esitada VAKOle kirjalik vastus vaidlustuse kohta ja vaidlustuse lahendamiseks vajalikud dokumendid, mis pole kättesaadavad riigihangete registrist.

2. Hankija vastus vaidlustusele

- 2.1. Hankija sätestas Hankes kvalifitseerimise tingimuse, mille kohaselt peab pakkuja riigihanke algamisele eelneva 60 kuu jooksul olema nõuetekohaselt täitnud vähemalt ühe avalikult kasutatava tee ehitustöö lepingu, mille raames paigaldati asfaltbetoonkatte ülakihti vähemalt 2 000 m².

Vaidlustaja esitas hankepassis nimetatud tingimuse juurde referentslepingu „Tartu linna kõnniteede remont (12000m²)“. Tööde tellijaks Tartu Linnavalitsus, tööde maksumuseks 250000 ja tööde teostamise perioodiks 01.06.2023 - 30.10.2023.

- 2.2. Hankija saatis Vaidlustajale läbi riigihangete registri 18.06.2024. a järelepärimise, milles palus esitada tellija, Tartu Linnavalitsuse kinnitus, milles tööde tellija kinnitab, et selle lepingu raames teostati avalikult kasutataval teel tee-ehitustöid koos andmetega lepingu täitmise tähtaja ja paigaldatud asfaltbetoonkatte ülakihi mahu kohta (m²) ning et nimetatud leping täideti nõuetekohaselt. Nimetatud päringule vastamise tähtaeg oli 27.06.2024. Nimetatud kuupäevaks Vaidlustaja Hankijale ei vastanud. Samuti ei esitanud Vaidlustaja taotlust tähtaja pikendamiseks.
 - 2.3. Vaidlustaja saatis Hankijale tellija kinnituskirja alles kuupäeval 03.07.2024. a ilma ühegi selgituseta miks ta esitanud nimetatud dokumenti tähtaegselt.
 - 2.4. Riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 98 punkti 4 sätestab järgmist: „Kui pakkuja või taotleja ei esita hankija antud tähtajaks kvalifikatsiooni tõendamiseks vajalikke dokumente või esitatud dokumentide sisu kohta selgitust või selgitamist võimaldavaid andmeid või dokumente ja need andmed või dokumendid ei ole hankijale andmekogus olevate avalike andmete põhjal tasuta kättesaadavad, jätab hankija pakkuja või taotleja kvalifitseerimata“.
- RHS § 98 punkt 4¹ sätestab, et hankija ei nõua käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud dokumentide või andmete esitamist, kui need on talle andmekogus olevate andmete põhjal tasuta kättesaadavad või tal on need dokumendid või andmed olemas ja need on pakkuja või taotleja kvalifitseerimiseks jätkuvalt asjakohased.

- 2.5. Nimetatud sätet tuleb sisustada koos RHS § 104 lg-tes 7-11 sätestatud ettevõtja kvalitatiivse valiku (kõrvaldamine ja kvalifitseerimine) sisulise kontrollimise regulatsiooniga.¹
- RHS § 104 lg 9 sätestab järgmist: „ Kui pakkuja või taotleja ei esita hankija nõudmisel hankija antud vähemalt viie tööpäeva pikkuse tähtaja jooksul kõrvaldamise aluste puudumise kontrollimiseks või kvalifikatsiooni tõendamiseks vajalikke dokumente ja need andmed või dokumendid ei ole hankijale andmekogus olevate avalike andmete põhjal tasuta kättesaadavad, kõrvaldab hankija pakkuja või taotleja riigihankest või jätab ta kvalifitseerimata“.
- RHS § 104 lg 10 sätestab, et hankija võib omal algatusel või pakkuja või taotleja põhjendatud avalduse alusel käesoleva paragrahvi lõikes 9 sätestatud tähtaega pikendada.
- 2.6. RHS § 98 lg 4 ja § 104 lg 9 on mõlemad imperatiivsed sätted, mille alusel on hankijal kohustus ettevõtja kvalifitseerimata jätta.
- Kui ettevõtja ei esita hankijale kõrvaldamise aluste puudumise kontrollimiseks või kvalifikatsiooni tõendamiseks vajalikke dokumente tähtaegselt ja need andmed või dokumendid ei ole hankijale andmekogus olevate avalike andmete põhjal oluliste kulutusteta kättesaadavad, lasub hankijal RHS § 104 lg 9 alusel imperatiivne kohustus ettevõtja hankemenetlusest kõrvaldada või jätta ta kvalifitseerimata. Seadusandja ei ole siinkohal jätnud hankijale õigust anda dokumentide esitamisega hilinemises olevale pakkujale või taotlejale omal algatusel tähtaja osas pikendust. Tähtaega saab pikendada vaid pakkuja või taotleja avalduse alusel.²
- Seega on Hankijal diskretsiooniõigus selles osas, kas ta pikendab tähtaega või mitte, ja kui jah, siis mitme päeva võrra. Hankijal puudub diskretsiooniõigus selles osas, kas jätta pakkuja kvalifitseerimata või mitte.
- Tulenevalt eeltoodust ei ole määrav see, et Vaidlustaja poolt tähtaegselt esitamata kinnituskirjast selguks, et Vaidlustaja vastab kvalifitseerimise tingimustele. Samuti ei ole määrav see millal Hankija Hankes otsused tegi.
- 2.7. Hankijal on kohustus kohelda kõiki pakkujaid võrdselt. Riigihankest huvitatud ettevõtja peab saama olla kindel selles, et samad nõuded kehtivad kõikide konkurentide kohta. Seega kohustus esitada Hankija nõutud dokumendid teatud kuupäevaks kehtib kõikidele pakkujatele.
- 2.8. Euroopa Kohus on kohtuasja C-309/18 p-s 20 märkinud, et võrdse kohtlemise põhimõtet ja läbipaistvuskohustust tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus ettevõtja kõrvale jätmise hankemenetlusest sellise kohustuse täitmata jätmisel, mis ei tulene sõnaselgelt selle menetlusega seotud dokumentidest ega kehtivast riigisisest õigusest, vaid selle õiguse ja nende dokumentide tõlgendamisest ning liikmesriigi haldusametuste või -kohtute poolt nendes dokumentides olevate lünkade täitmisest. Käesoleval juhul jäetakse ettevõtja hankemenetlusest kõrvale sellise kohustuse täitmata jätmisel, mis tuleneb kehtivast riigisisest õigusest.
- 2.9. Hankija juhib tähelepanu asjaolule, et talle sai teatavaks alles esitatud vaidlustusega, et Vaidlustaja ainsal seadusjärgsel esindajal esines ootamatu, vältimatu, sügavalt isiklik ja äärmiselt erandlik olukord. Vaidlustaja ei teavitanud Hankijat kinnituskirja esitamisel nimetatud olukorra esinemisest. Seega tegi Hankija Hankes otsused selle info pinnalt, mis tal see hetk olemas oli.
- 2.10. Pakkujatel on hankemenetluses kõrgendatud hoolsuskohustus. Vaidlustaja ülesandeks on organiseerida oma ettevõtte sisest töökorraldust selliselt, et ootamatutes olukordades oleks

¹ „Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne“ lk 613-614 p 29.

² „Riigihangete seadus. Kommenteeritud väljaanne“ lk 692-693 p 53.

olemas asendaja, kes vajadusel kohustuste täitmise üle võtaks. Kuna Vaidlustajal selline isik puudus, siis sellega seonduvat riski ja kaasnevaid tagajärgi kannab Vaidlustaja.

- 2.11. Hankija juhib tähelepanu ka sellele, et Vaidlustaja esitatud hankepassis ei olnud esitatud riigihanke viitenumbrit, mille raames referentsleping sõlmiti. Kui sisestada riigihangete registri hanke otsingusse hankija nimeks Tartu linnavalitsus ja hanke nimetuseks „Tartu linna kõnniteede remont“ ei leia register mitte ühtegi hanget. Hankija kohustuseks ei ole hakata otsima registrist, mis hankega võiks tegemist olla.
- 2.12. Samuti ei ole Hankija kohustuseks pöörduda referentslepingu tellija poole nimetatud andmete saamiseks, kui Vaidlustaja on jätnud täitmata oma hoolsuskohustuse ja ei vasta Hankijale tähtajaks. Vaidlustaja on rikkunud pakkuja hoolsuskohustust ja see ei saa kaasa tuua olukorda, kus Hankija hoolsuskohustus selle võrra suureneks. Hankija õigus nõuda Vaidlustajalt kinnituskirja esitamist ja Vaidlustaja kohustus vastata Hankijale tähtaegselt tuleneb riigihangete seadusest.

VAKO otsuses nr 89-20/221295 on selgitatud, et nende andmete, mis võimaldavad hankijal andmekogust pakkuja kvalifikatsiooni kontrollida, esitamise kohustus tuleneb direktiiv 2014/24/EL artikkel 59 lg-st 1, mis märgib järgmist: kui avaliku sektori hankijal on võimalik saada lõike 5 kohaselt täiendavad dokumendid otse andmebaasi kaudu, peab Euroopa ühtne hankedokument (hankepass) sisaldama ka selleks toiminguks vajalikku teavet, nagu andmebaasi internetiaadress, kõik identifitseerimisandmed ja vajadusel kinnitus nõusoleku kohta. Seega üksnes asjaolust, et pakkuja kvalifikatsiooni tõendavad andmed võivad kuski andmekogus olemas olla, ei tähenda, et hankijal tekiks RHS § 98 lg-st 4 ja RHS § 104 lg-st 11 tulenevalt kohustus omaalgatuslikult see andmekogu välja selgitada, piiritleda otsitavate andmete maht ja nende alusel pakkujate kvalifikatsiooni kontrollida.

- 2.13. Isegi kui otsida nimetatud hanget kinnituskirjas oleva hanke viitenumbri järgi, siis ei selgu riigihangete registris kättesaadavatest andmetest nimetatud referentslepingu alusel paigaldatud asfaltbetoonkatte ülakihi maht.
- 2.14. Vaidlustaja heidab Hankijale ette, et Hankijal olevat endal nimetatud kinnituskiri olemas. Hankija vaatas läbi 2. aasta jooksul korraldatud Transpordiameti riigihanked, kus Vaidlustaja on esitanud pakkumuse. Mitte üheski neis ei ole Vaidlustaja esitanud nimetatud kinnituskirja.
- 2.15. Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmise on õiguspärane, kuna Vaidlustaja jättis tähtajaks esitamata Hankija nõutud kinnituskirja, kvalifikatsiooni sisuliseks kontrollimiseks vajalikud andmed ei olnud Hankijale andmekogus olevate andmete põhjal kättesaadavad ja Hankijal endal ei ole ka nimetatud kinnituskirja.

3. Kokkuvõte ja Hankija taotlused

- 3.1. Kokkuvõtlikult leiab Hankija, et vaidlustatud riigihanke otsused on õiguspärased ja kooskõlas riigihangete seaduse ning riigihanke alusdokumentidega ning palub:
- a) jätta vaidlustus rahuldamata;
 - b) jätta menetluskulud Vaidlustaja kanda;
 - c) lahendada asi kirjalikus menetluses.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Jane Treu
peaspetsialist
õigusosakonna hanketöösus

Lisad:

Lisa 1: Esindaja volikiri